SPOLOČNOSŤ OCHRANY SPOTREBITEĽOV

KOLEKTÍVNA ŽALOBA

KEĎ SPOTREBITELIA SPOJA SILY

Ako sa brániť proti porušovaniu spotrebiteľských práv?

Predstavte si, že vám obchodník každý mesiac účtuje o 2 eurá viac, ako by mal. Hoci pre individuálneho spotrebiteľa to nie je veľká suma, keď to takto obchodník účtuje napríklad 100 000 spotrebiteľom, celková škoda je 200 000 eur mesačne. Jednotlivec pri takých nízkych sumách sám žalobu nepodá, no v takýchto prípadoch je kolektívna žaloba často jediným realistickým spôsobom ako získať náhradu škody.

Spotrebitelia sa často ocitnú v situáciách, keď im už ostáva hľadať spravodlivosť len na súde, no málokto z nás sa pre túto možnosť rozhodne. Súdne konania sú zdĺhavé, finančne náročné a zvyčajne spôsobujú viac stresu, ako sú nakoniec hodné. Jednotlivcom sa za ne zvyčajne neoplatí zaplatiť desiatky či stovky eur, hoci je porušenie aj spôsobená škoda zrejmá.

V prípade, že jeden obchodník poruší práva skupiny spotrebiteľov, môžu poškodení podať kolektívnu žalobu. Táto možnosť existuje na Slovensku už tri roky, no spotrebitelia ju stále nepoznajú.

Prečo sťažnosť štátnemu orgánu často nestačí?

Keď má spotrebiteľ pocit, že jeho práva boli porušené, môže podať podnet Slovenskej obchodnej inšpekcii, Národnej banke Slovenska či iným orgánom, ktoré môžu obchodníkovi zakázať používať nekalé obchodné praktiky alebo uložiť pokutu. Žiadna z nich však nemôže donútiť obchodníka vrátiť peniaze či nahradiť spôsobenú škodu.

Obchodníci, ktorí z porušovania práv spotrebiteľov profitujú, si to dobre uvedomujú a spoliehajú sa na to. Kolektívna žaloba však umožňuje, že ani malé škody, ktoré postihujú veľké množstvo ľudí, nezostanú bez odozvy.

Čo je kolektívna žaloba?

Kolektívna žaloba je účinný nástroj, ktorý v prípadoch, ak obchodník porušuje práva či spôsobí škodu viacerým spotrebiteľom, umožňuje jednotlivcom bojovať za svoje práva spoločne s ostatnými poškodenými.
Ide o právny postup, pri ktorom reprezentatívna organizácia – napríklad Spoločnosť ochrany spotrebiteľov (SOS) – iniciuje súdne konanie proti konkrétnemu obchodníkovi v mene veľkého počtu poškodených. To má viacero výhod, ktoré sú pre ochranu práv spotrebiteľov kľúčové.

Prečo sú kolektívne žaloby dôležité?

Veľké spoločnosti sa často neobávajú individuálnych žalôb, no skupina stoviek či dokonca tisícov poškodených strán je už vážnou výzvou. Spojenie síl zvyšuje tlak na obchodníkov, a môže viesť k (rýchlejšiemu) urovnaniu a predovšetkým ukončeniu sporných praktík.
Okrem vymáhania náhrady škody majú kolektívne žaloby aj širší význam, nie sú len nástrojom nápravy. Nemálo dôležitá je tiež možnosť týmto spôsobom zastaviť používanie neprijateľných zmluvných podmienok či nekalých obchodných praktík.

Kde hľadať informácie o prípadoch kolektívnych žalôb?

Informácie o podaných žalobách na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov zverejňujú oprávnené osoby na svojich webových stránkach. Zoznam slovenských oprávnených osôb je k dispozícii na webovej stránke Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky tu:
https://www.economy.gov.sk/obchod/ochrana-spotrebitela/zaloby-na-ochranu-kolektivnych-zaujmov-spotrebitelov/zoznam-opravnenych-osob.

Môžu spotrebitelia požiadať oprávnenú osobu o začatie kolektívnej žaloby?

Spotrebitelia môžu oprávnenej osobe oznámiť svoje problémy s obchodníkom a požiadať o podanie kolektívnej žaloby. Je však dôležité mať na pamäti, že oprávnená osoba nesie všetky riziká spojené s kolektívnou žalobou a tieto súdne procesy sú finančne náročné. Preto je v kompetencii oprávnenej osoby veľmi starostlivo posúdiť nielen opodstatnenosť, ale aj uskutočniteľnosť podania konkrétnej kolektívnej žaloby.
Oprávnená osoba napríklad nepodá žalobu proti obchodníkovi, ktorý je v podstate platobne neschopný. A žalobu nepodá ani v prípade, že je počet dotknutých spotrebiteľov nízky a ochranu práv týchto osôb je možné dosiahnuť individuálne lacnejšie.

Čo by mali spotrebitelia urobiť, keď sa dozvedia, že sa začalo kolektívne konanie?

Podporiť ho!

Každý spotrebiteľ môže napríklad:

- posúdiť, či sa naňho kolektívna žaloba vzťahuje;
- pripojiť sa k žalobe, ak sám neplánuje podať žalobu proti obchodníkovi individuálne;
- poskytnúť oprávnenej osobe informácie a dokumentáciu k svojmu prípadu;
- zdieľať informácie o kolektívnej žalobe s ostatnými spotrebiteľmi, napríklad aj na sociálnych sieťach.

KOLEKTÍVNE ŽALOBY VS. INDIVIDUÁLNE ŽALOBY

Reprezentatívna organizácia v mene viacerých poškodených	Jednotlivec

Kto podáva žalobu?

Náklady preberá organizácia alebo financovateľ. V prípade úspechu časť odškodnenia patrí financovateľovi.	Náklady znáša jednotlivec. V prípade neúspechu hradí aj trovy protistrany.

Náklady a financovanie

Len náklady za registráciu u notára, stanovené zákonom vo výške 20,- € + DPH.	Možné vysoké finančné náklady.

Riziko pre spotrebiteľa

Vhodné pre hromadné odškodnenie s menšími škodami.	Vhodnejšie pre vyššie individuálne poškodenie jednotlivca.

Rozsah škody

Cez notára (Určí ho organizácia).	Priamo na základe súdneho rozhodnutia.

Prevzatie odškodnenia

Spoločnosť ochrany spotrebiteľov (S.O.S.)
Námestie sv. Egídia 95, 05801 Poprad
0944 533 011
info@sospotrebitelov.sk
www.sospotrebitelov.sk

Spolufinancované Európskou úniou.
Vyjadrené názory a stanoviská sú však len názormi a stanoviskami autora(-ov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie. Európska únia ani orgán poskytujúci grant za ne nenesú zodpovednosť.